

۲۴۲۸-۴۹
۱۴۰۳، ۲۶

المتقین حلیتین

در آداب و اخلاق اسلامی

تالیف

علامه محمد باقر مجلسی

همراه با مکالمات حسنیة

تالیف

شیخ ابوالفتح رازی مکی

با تصحیح آیات و اعراب گذاری احادیث و فرهنگ و اثرگان

سرشناسه: مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۲۷-۱۱۱۱ق.
 عنوان و نام پدیدآور: حلیه المتقین در آداب و اخلاق اسلامی / تالیف محمدباقر مجلسی؛ به
 همراه مکالمات حسنیه؛ تالیف ابوالفتح رازی مکی؛
 مشخصات نشر: تهران: یاس بهشت، ۱۳۸۳.
 مشخصات ظاهری: ۴۸۰ ص. : جدول. شابک: ۹۶۴-۹۴۹۴۴-۱-۳
 عنوان دیگر: مکالمات حسنیه در دربار هارون الرشید
 موضوع: اخلاق شیعی
 موضوع: شیعه -- دفاعیه ها
 احادیث اخلاقی
 رده بندی کنگره : ج ۱۳۸۳ ح ۳ م ۳ / ۶۵ / ۶۴۷ / ۶۲۴ BP
 رده بندی دیویی : ۲۹۷ / ۶۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۲-۲۹۵۸۷ م
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۴-۴۶۷۸۸ م

حلیه المتقین

همراه با مکالمات حسنیه

✍️ مؤلف: علامه محمدباقر مجلسی

📖 ناشر: یاس بهشت

📅 نوبت چاپ: چهاردهم / ۱۴۰۳

📖 چاپ: یاس بهشت

📖 شمارگان: ۵۰۰ جلد

📖 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۴۹۴۴-۱-۸

📞 ۶۶۴۸۱۴۵۸

📞 ۶۶۴۷۸۶۵۰

📞 ۶۶۴۸۴۶۶۱

📞 ۶۶۴۷۸۶۶۱

📞 ۰۹۱۲۳۲۰۳۲۲۵

قیمت: ۳۰۰ هزار تومان

📍 خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، خیابان فخر رازی
 کوچه فاتحی داریان، پلاک ۱۴، واحد ۵ و ۴

www.yasebehesht.ir

فهرست مطالب

• باب اول: در بیان آداب جامه و کفش پوشیدن

- ۱۱ ..... فصل اول: در فضیلت تجمل و زینت کردن
- ۱۳ ..... فصل دوم: در بیان جامه‌هایی که حرام است پوشیدن آنها
- ۱۴ ..... فصل سوم: در پوشیدن پنبه و کتان و پشم
- ۱۵ ..... فصل چهارم: در بیان رنگ‌هایی که در جامه سنت یا مکروه است
- ۱۷ ..... فصل پنجم: در بعضی از آداب جامه پوشیدن
- ۱۷ ..... فصل ششم: در پوشیدن لباسی که مخصوص زنان یا کافران باشد
- ۱۸ ..... فصل هفتم: در بیان عمامه بستن
- ۱۹ ..... فصل هشتم: در بیان آداب زیر جامه پوشیدن
- ۱۹ ..... فصل نهم: در آداب جامه نو بردن و پوشیدن
- ۲۱ ..... فصل دهم: در سایر آداب جامه پوشیدن و کندن
- ۲۲ ..... فصل یازدهم: در رنگ نعلین و موزه و کفش و چگونگی آنها
- ۲۳ ..... فصل دوازدهم: در آداب پوشیدن نعل و موزه و کفش

• باب دوم: در آداب حلی و زیور پوشیدن مردان و زنان و سرمه کشیدن و...

- ۲۵ ..... فصل اول: در فضیلت انگشتر به دست کردن و آداب آن
- ۲۶ ..... فصل دوم: در بیان آنچه انگشتر از آن سازند
- ۲۷ ..... فصل سوم: در فضیلت عقیق
- ۲۹ ..... فصل چهارم: در فضیلت یاقوت و زبرجد و زمرد
- ۳۰ ..... فصل پنجم: در فضیلت فیروزه و جزع یمانی
- ۳۰ ..... فصل ششم: در فضیلت دُر نجف و بلور و حدید صینی و سایر نگین‌ها
- ۳۱ ..... فصل هفتم: در بیان آنچه سزاوار است که در نگین نقش کنند
- ۳۶ ..... فصل هشتم: در زیور طلا و نقره پوشیدن و به زنان و اطفال پوشانیدن
- ۳۷ ..... فصل نهم: در آداب سرمه کشیدن
- ۳۸ ..... فصل دهم: در آداب نظر به آئینه کردن
- ۳۹ ..... فصل یازدهم: در فضیلت خضاب کردن مردان و زنان
- ۴۱ ..... فصل دوازدهم: در کیفیت خضاب و احکام آن

• **باب سوم: در آداب خوردن و آشامیدن**

- فصل اول: در بیان ظرف‌هایی که در خوردن و آشامیدن و سایر ۴۳
- فصل دوم: در تجویز خوردن طعام‌های لذیذ و مذمت حرص و افراط در آن ۴۵
- فصل سوم: در بیان بعضی از آداب و اوقات طعام خوردن ۴۷
- فصل چهارم: در سایر آداب طعام خوردن ۵۰
- فصل پنجم: در بیان دعای وقت طعام خوردن ۵۶
- فصل ششم: در آداب بعد از طعام ۵۸
- فصل هفتم: در فضیلت نان و سویق و گوشت و روغن و سایر آنچه از حیوان ۶۰
- فصل هشتم: در فواید سبزی‌ها و میوه‌ها و سایر مأكولات ۶۹
- فصل نهم: در فضیلت ضیافت مؤمنان و آداب آن ۷۸
- فصل دهم: در فضیلت خلال و آداب آن ۸۱
- فصل یازدهم: در فضیلت آب و انواع آن ۸۲
- فصل دوازدهم: در آداب آب خوردن ۸۴

• **باب چهارم: در بیان فضیلت تزویج و آداب مجامعت و معاشرت...**

- فصل اول: در فضیلت تزویج کردن و نهی از رهبانیت ۸۷
- فصل دوم: در اصناف زنان و صفات پسندیده و ناپسندیده ایشان ۸۹
- فصل سوم: در آداب نکاح و اراده آن ۹۱
- فصل چهارم: در بیان آداب زفاف و مجامعت ۹۲
- فصل پنجم: در آداب نماز و دعا در شب زفاف و در وقت مقاربت زنان ۹۸
- فصل ششم: در بیان حق زن و شوهر بر یکدیگر و احکام ایشان ۱۰۰
- فصل هفتم: در بیان دعاهای طلب فرزند و فضیلت آن ۱۰۳
- فصل هشتم: در احکام ایام حمل و آداب روز ولادت و نام نهادن طفل ۱۰۷
- فصل نهم: در عقیقه کردن و سر تراشیدن و آداب هر یک ۱۱۱
- فصل دهم: در ختنه کردن پسران و دختران و سوراخ کردن گوش ایشان و آداب هر یک ۱۱۴
- فصل یازدهم: در آداب شیردادن و تربیت کردن فرزندان و رعایت ایشان ۱۱۶
- فصل دوازدهم: در بیان حق پدر و مادر بر فرزند و وجوب رعایت حرمت ایشان ۱۲۱

• **باب پنجم: در بیان آداب مسواک کردن و شانه کردن و ناخن و شارب گرفتن...**

- فصل اول: در بیان فضیلت مسواک کردن ۱۲۵
- فصل دوم: در فضیلت سر تراشیدن و آداب آن ۱۲۷
- فصل سوم: در آداب موی سر نگاه داشتن ۱۲۸
- فصل چهارم: در فضیلت شارب گرفتن ۱۲۹
- فصل پنجم: در آداب ریش بلند کردن ۱۲۹
- فصل ششم: در بیان فضیلت موی سفید و حکم کندن آن ۱۳۰

- فصل هفتم: در کندن موی بینی و بازی کردن باریش ۱۳۱
- فصل هشتم: در فضیلت ناخن گرفتن ۱۳۲
- فصل نهم: در بیان آداب و اوقات ناخن گرفتن ۱۳۲
- فصل دهم: در دفن کردن مو و ناخن و سایر چیزها که دفن باید کرد ۱۳۴
- فصل یازدهم: در فضیلت شانه کردن موی سر و ریش ۱۳۴
- فصل دوازدهم: در آداب و اوقات شانه کردن و انواع شانه‌ها ۱۳۵

• باب ششم: در آداب بوی خوش کردن و گل بوییدن و روغن مالیدن

- فصل اول: در بیان سبب پیدا شدن بوهای خوش در زمین ۱۳۷
- فصل دوم: در فضیلت بوی خوش و آداب آن ۱۳۷
- فصل سوم: در کراهت رد کردن بوی خوش ۱۳۹
- فصل چهارم: در فضیلت مشک و عنبر و زعفران ۱۴۰
- فصل پنجم: در فضیلت غالبه ۱۴۰
- فصل ششم: در فضیلت و آداب روغن بر بدن مالیدن ۱۴۱
- فصل هفتم: در فواید روغن بنفشه ۱۴۲
- فصل هشتم: در فواید روغن «بان» و روغن زنبق ۱۴۳
- فصل نهم: در فواید سایر روغن‌ها ۱۴۳
- فصل دهم: در فضیلت بخور و انواع و آداب آن ۱۴۴
- فصل یازدهم: در بیان فضیلت گلاب و گل سرخ و انواع گل‌ها ۱۴۵
- فصل دوازدهم: در آداب گل بوییدن ۱۴۶

• باب هفتم: در آداب حمام رفتن و سر و بدن شستن و دارو کشیدن...

- فصل اول: در فضیلت حمام ۱۴۷
- فصل دوم: در آداب داخل شدن و بیرون آمدن و دعاهایی که باید خواند ۱۴۸
- فصل سوم: در بیان آنچه در حمام نباید کرد و آنچه تجویز شده است ۱۵۰
- فصل چهارم: در فضیلت شستن سر و بدن و دفع بوهای بد از خود کردن ۱۵۱
- فصل پنجم: در فضیلت شستن سر با سدر و خطمی ۱۵۲
- فصل ششم: در فضیلت دارو کشیدن ۱۵۳
- فصل هفتم: در ازاله کردن موی زیر بغل ۱۵۳
- فصل هشتم: در غایت زمانی که نوره را تا آخر توان کرد ۱۵۴
- فصل نهم: در دعاهای وقت نوره کشیدن ۱۵۴
- فصل دهم: در اوقات نوره کشیدن و سایر آداب آن ۱۵۵
- فصل یازدهم: در فضیلت حنا مالیدن بعد از نوره ۱۵۶
- فصل دوازدهم: در آداب غسل جمعه و سایر اغسال ۱۵۷

• باب هشتم: در آداب خواب رفتن و بیدار شدن و...

- فصل اول: در بیان اوقات خواب ۱۶۱
- فصل دوم: در وضو ساختن پیش از خواب ۱۶۲
- فصل سوم: در مکان خوابیدن و آداب پیش از خوابیدن ۱۶۳
- فصل چهارم: در سایر آداب خوابیدن ۱۶۴
- فصل پنجم: در آداب و ادعیه‌ای که پیش از خواب باید خوانده شود ۱۶۵
- فصل ششم: در دفع ترسیدن در خواب، و خواب پریشان دیدن و محتلم شدن ۱۶۸
- فصل هفتم: در دعاها برای دفع بیداری و برای بیدار شدن در آخر شب ۱۷۰
- فصل هشتم: در بیان نماز و دعا برای خواب‌های نیک دیدن و آداب بیدار شدن ۱۷۰
- فصل نهم: در سبب خواب راست و دروغ و تعبیر خواب ۱۷۲
- فصل دهم: در آداب بیداری و مذمت خواب بسیار ۱۷۹
- فصل یازدهم: در آداب بیت‌الخلاء ۱۸۱
- فصل دوازدهم: در بیان احوال و اوضاع و مکان‌هایی که نهی از آنها وارد شده است ۱۸۳

• باب نهم: در آداب حجامت کردن و تنقیه و بعضی از ادویه و...

- فصل اول: در ثواب بیماری و صبر کردن بر آن و بیان شدت ابتلای مؤمنان ۱۸۵
- فصل دوم: در فضیلت و آداب حجامت ۱۸۸
- فصل سوم: در بیان انواع تداوی که از ائمه علیهم‌السلام وارد شده است و بیان جواز رجوع به اطباء ۱۹۲
- فصل چهارم: در معالجه انواع تب ۱۹۶
- فصل پنجم: در ادعیه جامع و ادویه مرکبه نافع ۲۰۱
- فصل ششم: در معالجه دردسر و شقیقه و زکام و صرع و اختلال دماغ و تصرف جن ۲۰۶
- فصل هفتم: در معالجه سایر امراض و درد سر و گلو ۲۰۸
- فصل هشتم: در معالجه خنازیر و قروح و جروح و ثالول و ثبور ۲۱۴
- فصل نهم: در معالجه امراض اندرونی و قولنج و بادها و آزار معده و سرفه ۲۱۸
- فصل دهم: در معالجه اوجاع مفاصل و فالج و بواسیر و امراض مثانه و سایر امراض ۲۲۳
- فصل یازدهم: در بیان قلیلی از تعویذات برای دفع سحر و سموم گزندگان ۲۲۷
- فصل دوازدهم: در فواید تربت شریف حضرت امام حسین علیه‌السلام ۲۳۳

• باب دهم: در آداب معاشرت با مردم و حقوق اصناف ایشان

- فصل اول: در بیان حقوق خویشان و غلامان و کنیزان ۲۳۹
- فصل دوم: در حقوق همسایگان و یتیمان و عشیره و قبیله ۲۴۲
- فصل سوم: در حقوق صداقت و اخوت ۲۴۶
- فصل چهارم: در بیان حقوق مؤمنان بر یکدیگر و حسن معاشرت با خلق ۲۴۹
- فصل پنجم: در قضای حاجت مؤمنان و سعی نمودن در کارهای ایشان ۲۵۱
- فصل ششم: در دیدن مؤمنان و عیادت بیماران ایشان ۲۵۷

فصل هفتم: در اطعام مؤمنان و آب دادن ایشان و جامه پوشانیدن و... ۲۶۰

فصل هشتم: در حقوق فقیران و ضعیفان و مظلومان و پیران و اصحاب ۲۶۱

فصل نهم: در رعایت حقوق مؤمنان در غیبت ایشان ۲۶۹

فصل دهم: در آداب معاشرت ظالمان و قلیلی از احوال ایشان ۲۷۳

فصل یازدهم: در آداب معاشرت با کافران و مخالفان ۲۷۹

فصل دوازدهم: در بیان حقوق مردگان بر زندگان ۲۸۱

• باب یازدهم: در آداب مجالس از سلام و مصافحه و معانقه و...

فصل اول: در فضیلت سلام و آداب آن ۲۹۱

فصل دوم: در فضیلت مصافحه یعنی دست یکدیگر را گرفتن، و معانقه... ۲۹۴

فصل سوم: در آداب نشستن در مجالس ۲۹۷

فصل چهارم: در آداب ملاقات صاحب خانه با کسی که به خانه او می آید ۲۹۹

فصل پنجم: در بیان مجالسی که در آن جا داخل شدن رواست و جماعتی که همنشینی ۳۰۰

فصل ششم: در آداب عطسه و آروق و آب دهان انداختن ۳۰۴

فصل هفتم: در بیان مزاح کردن و خندیدن و سرگوشی کردن و آداب صحبت داشتن و... ۳۰۶

فصل هشتم: در سایر آداب مجالست و حقوق اصحاب مجالس بر یکدیگر ۳۰۸

فصل نهم: در فضیلت ذکر خدا در مجالس کردن ۳۱۰

فصل دهم: در فضیلت ذکر حضرت رسول ﷺ و ائمه علیهم السلام در مجالس و... ۳۱۱

فصل یازدهم: در مشورت کردن با برادران و آداب آن ۳۱۴

فصل دوازدهم: در آداب نامه نوشتن ۳۱۵

• باب دوازدهم: در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن

فصل اول: در گشادگی خانه ۳۱۷

فصل دوم: در مذمت تکلف بسیار در خانه کردن و بسیار بلند ساختن ۳۱۸

فصل سوم: در نقاشی کردن و تصویر کشیدن و صورت صاحب روحی را ساختن که... ۳۲۰

فصل چهارم: در آداب فرش خانه ۳۲۱

فصل پنجم: در آداب عبادت کردن در خانه ۳۲۲

فصل ششم: در نگاه داشتن حیوانات در خانه خصوصاً کبوتر و خروس ۳۲۳

فصل هفتم: در نگاه داشتن گوسفند و بز در خانه ۳۲۵

فصل هشتم: در بیان احوال سایر طیور و ذکر بعضی از حیوانات که کشتن ۳۲۶

فصل نهم: در منع از نگاه داشتن سگ در خانه ۳۳۰

فصل دهم: در آداب چراغ افروختن و خانه خریدن ۳۳۲

فصل یازدهم: در بیان سایر آداب خانه ۳۳۳

فصل دوازدهم: در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن ۳۳۵

• باب سیزدهم: در آداب پیاده رفتن و سوار شدن و بازار رفتن و تجارت و...

۳۳۹	فصل اول: در سوار شدن اسب و استر و الاغ و انواع هر یک
۳۴۱	فصل دوم: در آداب نگاه داشتن و رعایت حقوق چهارپایان
۳۴۳	فصل سوم: در آداب زین و لجام
۳۴۴	فصل چهارم: در ادعیه و آداب سواری
۳۴۶	فصل پنجم: در آداب پیاده رفتن
۳۴۷	فصل ششم: در نگاه داشتن شتر و گاو و گوسفند
۳۴۹	فصل هفتم: در آداب خریدن و نگاه داشتن حیوانات
۳۵۰	فصل هشتم: در بیان مجمل احوال و اقسام حیوانات
۳۵۳	فصل نهم: در فضیلت تجارت کردن و طلب حلال نمودن
۳۵۵	فصل دهم: در بیان آداب تجارت
۳۶۱	فصل یازدهم: در فضیلت زراعت کردن و درخت کشتن
۳۶۲	فصل دوازدهم: در آداب زراعت کردن و درخت کشتن

• باب چهاردهم: در آداب سفر

۳۶۵	فصل اول: در بیان سفرهای نیک و بد و ایام و ساعات نیک و بد از برای سفر
۳۶۶	فصل دوم: در دفع نحوست‌های سفر به تصدق و دعا
۳۶۸	فصل سوم: در آداب غسل و نماز و دعا در وقت بیرون رفتن
۳۷۱	فصل چهارم: در سایر آداب بیرون رفتن و بیان چیزی چند که باید با خود بردن
۳۷۴	فصل پنجم: در آداب توشه برداشتن در سفر و آداب صرف کردن آن
۳۷۵	فصل ششم: در رفیق با خود بردن در سفر و آداب معاشرت ایشان
۳۷۷	فصل هفتم: در بیان سایر آداب سفر
۳۷۹	فصل هشتم: در آداب راه رفتن و فرود آمدن
۳۸۰	فصل نهم: در بیان دعاهایی که در راه و منازل باید خواند
۳۸۴	فصل دهم: در آداب سفر دریا و گذشتن از پل‌ها
۳۸۵	فصل یازدهم: در آداب مشایعت و استقبال مسافر و آداب برگشتن او
۳۸۷	فصل دوازدهم: در آداب اسب تاختن و تیر انداختن

۳۹۳ ..... خاتمه در بیان بعضی از آداب متفرقه و فواید نافعه

۴۰۵ ..... مکالمات حُسنیه در مجلس هارون الرّشید با علمای مخالفین

۴۷۸ ..... فرهنگ واژگان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَلَّى أَنْبِيَائَهُ الْمُرْسَلِينَ بِأَحْسَنِ حِلْيَةِ الْمُتَّقِينَ؛ وَ بَعَثَ نُخْبَةَ أَصْفِيَائِهِ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ لِتَتَمِيمِ مَكَارِمِ أَخْلَاقِ الْمُؤْمِنِينَ؛ وَ أَكْمَلَ فِي أَوْصِيَائِهِ الْمُسْتَحْبِينَ أَفْضَلَ خِصَالِ النَّبِيِّينَ؛ فَصَلَّوْا تُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ عَدَدَ أَنْفَاسِ الْمُسْبِحِينَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَ النَّاسِ أَجْمَعِينَ؛ وَ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ مِلْأَ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ.

اما بعد؛ چنین گوید تراب اقدام مؤمنین و خادم طلبه علوم ائمه طاهرین محمد باقر بن محمد تقی حشره الله مع موالیه المطهرین صلوات الله علیهم اجمعین که چون عمده امتیاز بنی نوع انسان از سایر انواع حیوان؛ تخلق به اخلاق حسنه و تزین به آداب مستحسنة است و به مقتضای حدیث شریف نبوی صلوات الله علیه و آله که: **بُعِثْتُ لِأَتَمِّ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ**؛ تمامی آداب پسندیده و جمیع اخلاق در کتاب عین الحیوة بیان شده بود؛ جمعی از سالکان مسالک سعادت و ناهجان مناہج متابعت اهل بیت رسالت علیهم السلام از این ذرّه حقیر التماس نمودند که رساله ای در بیان محاسن آداب که از طریقه مستقیمه ائمه طاهرین صلوات الله علیهم به اسانید معتبره به این قلیل البضاعة رسیده باشد؛ بر وجه اختصار تحریر نماید و به جهت عموم نفع؛ نسبت به اهل این دیار؛ مضامین اخبار را در لباس لغت فارسی قریب الفهم به جلوه در آورد. لهذا با ضیق مجال و کثرت اشتغال رعایت حقوق اخوت ایمانی را لازم دانسته و از مقتضای حدیث **الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ** امیدوار گردیده اجابت ملتمس ایشان نموده و بر چهارده باب و خاتمه مرتب گردانید.

باب اول در آداب لباس پوشیدن.

باب دوم در آداب حلی و زیور پوشیدن و سرمه کشیدن و در آینه نظر نمودن و خضاب نمودن.

باب سوم در آداب خوردن و آشامیدن.

باب چهارم در فضیلت تزویج و آداب مجامعت و معاشرت زنان و کیفیت تربیت فرزندان و معاشرت ایشان.

باب پنجم در آداب مسواک نمودن و ناخن و شارب گرفتن و سر تراشیدن و شانه نمودن و امثال اینها.

باب ششم در آداب بوی خوش استعمال نمودن و گل خوش بوییدن و روغن مالیدن.

باب هفتم در آداب حمام رفتن و دارو کشیدن و امثال آن.

باب هشتم در آداب خواب رفتن و بیدار شدن و بیت الخلا رفتن.

باب نهم در آداب حجامت و تنقیه و ذکر بعضی از ادعیه و احراز و خواص بعضی از ادویه و معالجه بعضی از امراض.

باب دهم در آداب معاشرت مؤمنان و حقوق و اصناف ایشان.

باب یازدهم در آداب مجالس و سلام و عطسه و مصافحه و معانقه و امثال اینها.

باب دوازدهم در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن.

باب سیزدهم در آداب سوار شدن و راه رفتن و بازار رفتن و تجارت و زراعت نمودن و چهار پایان نگاه داشتن.

باب چهاردهم در آداب سفر نمودن.

خاتمه در بیان بعضی از فواید متفرقه و هر یک از ابواب را بر دوازده فصل مشتمل ساخت و به کتاب حلیة المتقین مسمی گردانید. مأمول از ناظران در این رساله شافیه و عاملان به این عجاله وافیه آن که این مجرم خطا پیشه را به دعای مغفرت و استدعای رحمت یاد نمایند و بر خطای لفظ و معنی؛ این معترف به عجز و قصور را مؤاخذه نمایند والله الموفق والمعین.

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين